

Необхідні речі

Про книгу

У містечку Касл-Рок з'являється крамниця «Необхідні речі». Її власник, Ліленд Гонт, може запропонувати покупцеві будь-яку забаганку або навіть мрію всього життя за символічну ціну. На додачу до грошей Гонт просить утнути невеличкий... жарт. Але невинні пустощі дедалі частіше обертаються на жахливі події. Шериф Алан Пенґборн — єдиний, ким таємничий продавець не здатний маніпулювати. Що має на меті власник «Необхідних речей»? І ким насправді є Ліленд Гонт?..

С Т І В Е Н
К І Н Г

НЕОБХІДНІ РЕЧІ

КСД

CTIBEH
KIHГ

**STEPHEN
KING**

NEEDFUL THINGS

A NOVEL

**СТІВЕН
КІНГ**

НЕОБХІДНІ РЕЧІ

РОМАН

Переклад з англійської Володимира Куча

ХАРКІВ
2021 **КСД**

КСД

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2021

ISBN 978-617-12-9039-6 (epub)

Жодну з частин цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Електронна версія зроблена за виданням:

Перекладено за виданням: King S. *Needful Things* : A Novel / Stephen King. — New York : Signet, 1992. — 752 p.

Обережно! Ненормативна лексика!

Дизайнер обкладинки *Маріанна Пащук*

Кінг С.

К41 *Необхідні речі* : роман / Стівен Кінг ; пер. з англ. В. Куча. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2021. — 864 с.

ISBN 978-617-12-8893-5

ISBN 978-0-451-17281-5 (англ.)

У містечку Касл-Рок з'являється крамниця «Необхідні речі». Її власник, Ліленд Гонт, може запропонувати покупцеві будь-яку забаганку або навіть мрію всього життя за символічну ціну. На додачу до грошей Гонт просить утнути невеличкий... жарт. Але невинні пустощі дедалі частіше обертаються на жахливі події. Шериф Алан Пенгборн — єдиний, ким таємничий продавець не здатний маніпулювати. Що має на меті власник «Необхідних речей»? І ким насправді є Ліленд Гонт?..

УДК 821.111(73)

© Stephen King, 1991

© Depositphotos.com / nito103, hektor2, drizzd, обкладинка, 2021

© Nemiro Ltd, видання українською мовою, 2021

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2021

Крісові Лавіну, який знає не всі відповіді, а лише ті, що мають значення

Леді й джентльмени, прошу уваги!
Підходьте ближче, щоб побачити краще!
Хочу розказати дещо, ні пенні не треба платити!
(А якщо повірите, чудово далі будемо жити.)

Стів Ерл. Фуфло

Я чув, що навіть на вуличках села можна заблукати, коли стоїть така темрява, що, як то кажуть, хоч в око стрель...¹

Генрі Девід Торо. Волден

¹ Переклад Ярослави Стріхи. (Тут і далі прим. пер., якщо не зазначено інше.)

ВИ ВЖЕ ТУТ БУВАЛИ.

Звичайно, бували. Звісно. Я облич ніколи не забуваю.

Підходьте сюди, дайте руку потисну! Що вам скажу: я вас упізнав ще до того, як устиг добре роздивитися обличчя. По ході впізнав. Кращого дня, щоб повернутися в Касл-Рок, навіть уявити важко. Ні, ну просто подивіться, чи ж не чудо чудесне? Скоро почнеться сезон полювання, різні дурбелі в лісі гахкатимуть по всьому, що рухається, і не носитимуть сигнального жовтогарячого, а потім буде і сніг з дощем, але то вже пізніше. Зараз лише жовтень, а в Року ми дозволяємо жовтню залишатися рівно стільки, скільки йому хочеться.

От що не кажіть, а мені то найкраща пора року. Весни тут гарні, але мені жовтень більше до душі, ніж травень. Західний Мейн — це та частина штату, яку здебільшого забувають одразу як закінчується літо, коли всі ті люди з їхніми котеджами на озері та на В'ю повертають у свій Нью-Йорк чи Массачусетс. Тутешні щороку спостерігають, як ті приїжджають і їдуть геть: день добрий, день добрий, день добрий — щасливо, щасливо, щасливо. Гарно, коли вони приїжджають, бо привозять у місто гроші, але й добре, коли їдуть, бо з грошима привозять також і різні обтяження.

От про обтяження здебільшого я й хочу поговорити — посидите зі мною хвилю? Отут, на сходах естради, було б непогано. Сонечко гарно гріє, і звідси, прямо з середини нашої міської толоки, видно майже весь центр. Лиш на скалки вважайте. Відшліфувати треба ті сходи, і помалювати здалося б. То робота Г'ю Пріста, але Г'ю за неї ще не взявся. Він п'є, знаєте. Це не велика таємниця. Таємниці в Касл-Року є, і їх бережуть, але вберегти всі тяжко, а більшість із нас знають, що Г'ю Пріст і щира праця вже давно у приязнь не заходили.

А це що?

А! *Це!* От ви мені скажіть — чи ж не шедевр? Ті листівки по всьому місту! Здається, Ванда Гемпгілл (її чоловік Дон — власник «Маркету Гемпгіллів») більшість сама поклеїла. Ану зніміть зі стовпа та дайте мені. Та ви не соромтеся — як на те пішло, ні в кого немає якогось особливого права чіпляти листівки на естраді міської толоки.

Шляк би мене трафив! Ну ви лиш *подивіться*, не? «КОСТІ Й ДИЯВОЛ» написано вгорі. Буквами червоними, з них *дим* в'ється, ніби привезли спеціальною доставкою з самого Тофету²! Ха! Певно, той, хто не в курсі, що це за сонне містечко, може подумати, що ми вже зовсім сходимо на пси. Але ж самі знаєте, як іноді в таких містечках

може кадило роздуватися. А цього разу преподобний Віллі такого точно попустити не може. Тут навіть питань нема. Коли в маленьких містечках більше ніж одна парафія... ну, думаю, вам не треба розповідати, як то буває. Вони ніби як і ладнають між собою — ну, кажу ж, ніби як, — але не *тішаються* по-справжньому одна одною. Якийсь час усе тихо-мирно, а тоді починається гризня.

І гризня цього разу чимала, та й кривди багато з неї. Католики, розумієте, планують якесь дійство, що вони називають «Нічкою казино» у залі «Лицарів Колумба»³, на іншому боці міста. Останнього четверга місяця, наскільки я розумію, має вона відбутися, а зібрані гроші підуть на ремонт даху церкви. Церкви Богоматері Тихих Вод — мабуть, проминали її дорогою до міста, якщо їхали по Касл-В'ю. Чепурна маленька церковця, не?

«Нічку казино» придумав отець Брігем, але ідею швидко підхопили й понеслися з нею «Доньки Ізабелли»⁴. Бетсі Віг'ю, якщо конкретніше. Думаю, їй до вподоби виряджатись у свою найтіснішу чорну сукню й грати в блекджек чи крутити рулетку, приказуючи: «Робіть ставки, пані та панове, прошу, робіть ваші ставки». О, та думаю, їм усім таке трохи до смаку. Там усі ставки на рівні п'ятидесяти центів, усе невинно, але все одно їм це здається чимсь крапельку гріховненьким.

А от для преподобного Віллі це зовсім не невинні забавки, і зовсім не крапельку гріховненькі вони, на думку його та його парафії. Насправді звать його преподобний Вільям Роуз, і він ніколи особливо не любив отця Брігема, який і сам того не надто жалусь. (До речі, саме отець Брігем почав обзивати преподобного Роуза «Пароплавчиком Віллі»⁵, і преподобний Роуз про це знає.)

Між тими двома панотцями вже давно блискавиці проскакували, але ця ситуація з «Нічкою казино» — штука серйозніша. Думаю, тут уже справжня лісова пожежа. Як Віллі зачув, що католики збираються цілий вечір грати на гроші в залі «Лицарів Колумба», то ледь стелю своєю маленькою гостроверхою довбешкою не пробив. Він із власної кишені заплатив за ті листівки «КОСТІ Й ДИЯВОЛ», а Ванда Гемпгілл зі своїми подругами з гуртка шиття всюди їх порозклеювали. Відтоді єдине місце, де католики спілкуються з баптистами, — це рубрика

«Листи» в нашій маленькій щотижневій газеті, де вони січуться й рубаються, розповідають одне одному, як ті чи ті підуть у пекло.

Гляньте-но сюди, побачите, про що я. Ото Нен Робертс, щойно вийшла з банку. Вона власниця «Закусочної Нен» і, я так собі думаю, мабуть, найбагатша людина в місті тепер, відколи старий Батя Меррілл відправився на величезний блошиний ринок у небі. Вона також баптистка, ще від царя Гороха. А з іншого боку йде кремезний Ел Джендрон. Він настільки католик, що на його тлі сам Папа здається кошерним, а його найкращий друг — ірландець Джонні Брігем. Дивіться, дивіться уважно! Бачите, як носи позадирали? Ха! Ото картина, не? Головою закладаюся, там температура градусів на двадцять впала, коли вони одне повз одного проходили. Як казала моя мама, людям живеться веселіше, ніж будь-кому, крім хіба що коней, хоч і тим забавлятися — зась.

Тепер дивіться туди. Бачите, патрульна машина шерифа коло відеокрамниці? Усередині Джон Лапойнт. Він би мав слідкувати за «гонщиками» — у центрі в нас зона повільного руху, особливо коли починається школа, — але якщо прикрити очі від сонця й примружитися, побачите, що *насправді* він роздивляється фотографію, яку дістав з гаманця. Мені звідси не видно, але я знаю, що там у нього, так само добре, як дівоче прізвище матері. Цю фотографію Джона з Саллі Реткліфф на Фрайбурзькому ярмарку штату десь рік тому зробив Енді Клаттербак. На ній Джон обнімає дівчину однією рукою, а та тримає м'якого ведмедика, якого він їй виграв у тирі, і вони обоє там такі щасливі, що ледь не лускають. Але це було тоді, а тепер є тепер, як то кажуть. Зараз Саллі заручена з Лестером Преттом, учителем фізкультури в старшій школі. Він баптист до шпіку кісток. Як і вона. Джон досі не відійшов від шоку їхнього розриву. Бачите, як зітхає? У чорнезну тугу загнав себе чоловік. Лише людина, у якої кохання ще не вмерло (або їй так здається), може так глибоко зітхати.

Проблеми та обтяження здебільша з одного тіста ліплени, помічали? З речей приземлених. От наведу вам випадок. Бачите, чоловік піднімається сходишками будівлі суду? Ні, не той, що в костюмі, то Ден Кітон, наш голова ради виборних. Я про темношкірого в робочій уніформі. Це Едді Ворбертон, прибиральник нічної зміни у будівлі муніципалітету. Ви поспостерігайте за ним пару секунд, подивіться,

що він робить. Обана! Бачите, як він зупинився на верхній сходинці й дивиться на вулицю? Не лише головою, а ще й руками-ногами закладаюся, що він дивиться на СТО «Суноко». Нею володіє й керує Сонні Джекетт, і між ними обома вже давно зазлість, відколи Едді завіз туди машину, щоб перевірили міст.

Я непогано ту машину пам'ятаю. То була «хонда сівік», нічого особливого, але особливою вона була для Едді, бо це була його перша і єдина нова машина за все життя. А Сонні не просто погано попрацював, а ще й злупив за те сім шкур. Принаймні таку історію оповідає Едді. Ворбертон просто кольором шкіри прикривається, щоб зрізати собі рахунок за ремонт, — таку історію оповідає вже Сонні. Ну ви ж знаєте, як то буває, шо, не?

Так от, Сонні Джекетт потягнув Едді Ворбертона в суд, де було трохи крикняви, спочатку в залі, потім у коридорі. Едді заявив, що Сонні обізвав його тупим негритосом, а Сонні сказав: «Ну, негритосом я його не називав, але все решта, в принципі, правда». Врешті-решт обоє лишилися незадоволеними. Суддя змусив Едді відслинити п'ятдесят баксів, на що той сказав, що це на п'ятдесят баксів забагато, а Сонні — що того й близько недостатньо. А тоді не встиг ніхто й оговтатися, як у новенькому авто Едді виникла електропожежа, і скінчилося все тим, що «сівік» відправився на звалище біля міської дороги № 5, тож тепер Едді їздить на «олдсмобілі» 89-го року, в якого протікає мастило. Едді досі не покинув думку, що Сонні Джекетт знає про ту електропожежу набагато більше, ніж говорить.

Не, ну дійсно, людям живеться веселіше, ніж будь-кому, крім хіба що коней, хоч і тим забавлятися — зась. Трохи забагато історій як на один гарячий деньок, правда?

Просто отаке воно, життя в містечку — Пейтон-Плейс⁶ це, чи Гроверз-Корнерз, чи Касл-Рок, тут люди просто їдять собі пироги, п'ють каву й говорять одне про одного, прикриваючи роти. Осьде Слупі Додд, сам-самісінький, бо інші діти сміються з того, що малий заїкається. Отам-о Міртл Кітон, і якщо вона здається трохи одинокою та спантеличеною, так ніби не впевнена, де вона і що вона, то все тому, що її чоловік (хлоп, який піднімався в суд позаду Едді) ніби сам не свій останні пів року чи десь так. Бачите, які в неї очі підпухлі? Думаю, плакала, або погано спить, або й те, і те, а ви що скажете?

А отам іде Ленор Поттер, вбрана як нова копійка. Прямує до «Вестерн Авто», звісно, запитати, чи вже прийшло її спеціальне органічне добриво. У тієї жінки більше видів квітів, ніж у Картера пігулок для печінки⁷. Страшно ними пишається, нема куди. Серед пань цього міста вона не надто в пошані — жінки собі думають, що вона гонорова з тими своїми квітами, намистами настрою⁸ і бостонською завивкою за сімдесят доларів. Вони думають, що вона надто гонорова, і відкрию вам таємницю, якщо ми вже тут сидимо разом на скалкуватих сходах естради. Думаю, вони мають рацію.

Усе типово, мабуть, можна сказати, але не всі наші проблеми в Касл-Року типові. Одразу поясню. Люди не забули про Френка Додда, регулювальника, який тут збожеволів дванадцять років тому й убивав жінок. Так само не забули й про пса, який заслаб на сказ, убив Джо Кембера та ще одного старого п'яничку неподалік. Собака вбив також старого доброго шерифа Джорджа Баннермена. Алан Пенгборн зараз на його місці, і чоловік він хороший, але в очах містян ніколи не дорівнюється до Здорованя Джорджа.

Нічогісінько звичайного не було в тому, що сталося з Реджинальдом «Батею» Мерріллом, старим скнарою, власником місцевої лахмітної крамниці. «Емпоріум Галоріум» називалася. Стояла прямо отам, через вулицю, де зараз вільне місце. Будка та вже давно згоріла, але в місті є люди, які це бачили (чи то вони так кажуть), і після кількох пляшок пива в «Захмеленому тигрі» розкажуть вам, що то не проста пожежа знищила «Емпоріум Галоріум» і забрала життя Баті Меррілла.

Його племінник Туз розповідає, що щось страхітливе трапилося з його дядьком перед тією пожежею — як у «Сутінковій зоні». Туза, звісно, і близько там не було в той час. Коли дядько відкинув копита, він досиджував чотирирічний термін у в'язниці Шоушенк за нічний злом і проникнення. (Люди завжди знали, що Туз Меррілл погано закінчить, у школі він був одним із найгірших хуліганів, яких знало це місто, і було, мабуть, із сотню дітей, які перебігали на інший бік вулиці, забачивши, що на них суне Туз, брязкаючи пряжками й застібками на мотоциклетних чоботах, шаркаючи по хіднику.) І все одно йому вірять, знаєте. Може, й дійсно щось химерне трапилося того дня з Батею, а може, то просто чергові балачки у Нен за тими горнятками кави й кавалками яблучного пирога.

Найпаче, тут усе так само, як і в місті, де ви вирости. Люди скаженіють через релігійні діла, люди носяться з факелами, носяться з таємницями, носяться з обра́зами... і час від часу трапляються навіть страшнуваті історії, пожвавлюючи чергову занудну днину, як оте, що сталося чи не сталося того дня, коли Батя вмер у своїй крамниці. Касл-Рок чудове місто, щоб тут жити й зростати, як написано на знаку при в'їзді. Сонечко гарно світить на озеро й на листочки дерев, а в ясний день із висоти Касл-В'ю можна аж ген Вермонт побачити. Літечкові туристи сваряться за недільну газету, а на стоянці біля «Захмеленого тигра» час від часу увечері п'ятниці чи суботи (або й в обидва дні) трапляються бійки, але ті туристи завжди повертаються додому, а сутички завжди вщухають. Рок завжди був одним із хороших місць, а коли людям щось душу ятрить, знаєте, як ми кажемо? Кажемо: «Та йому минеться» або «Та їй минеться».

Генрі Бофорта, наприклад, бісить, що Г'ю Пріст лупить по «рок-олі»⁹, коли нап'ється... але Генрі минеться. Вілма Джерзик і Нетті Кобб не терплять одна одну... але Нетті минеться (напевно), а не терпіти когось — то просто такий у Вілми стиль життя. Шериф Пенгборн досі побивається за своєю дружиною й молодшою дитиною, які наглою смертю загинули, і це була, звісно, трагедія, але з часом йому минеться. Ситуація з артритом Поллі Чалмерз ніяк не кращає — навіть навпаки, гіршає потрошки, — і їй, можливо, й не минеться, але вона навчиться з цим жити. Мільйони людей так живуть.

Ми час від часу зіштовхуємось одні з одними, але здебільшого все йде гаразд. Або завжди йшло, дотепер. Але мушу повідати вам *справжню* таємницю, дорогі мої. Саме тому я й покликав вас, як тільки побачив, що ви знову в місті. Я думаю, біда — *справжня* біда — вже йде до нас. Я нюхом відчув її щойно за горизонтом, ніби несвоєчасну бурю, повну громовиць. Колотнеча між баптистами і католиками через «Нічку казино», діти, що дражнять бідного Слопі через його заїкання, факел Джона Лапойнта, скорбота шерифа Пенгборна... думається мені, що все те обернеться суцільною половою на тлі того, що наближається.

Бачите оту будівлю на іншому боці Мейн-стріт? За три квартали вгору від місця, де стояв «Емпоріум Галоріум»? Бачите перед нею зелений навіс? Ага, ота. Усі вікна замилені, бо там ще не зовсім відчинено. «НЕОБХІДНІ РЕЧІ» — каже нам вівіска, і якого ж милого

це означає? Я також без поняття, але саме від того місця у мене погані передчуття.

Отам.

Гляньте знову на вулицю. Бачите хлопчика, правда? Іде з велосипедом і ніби мріє собі найцікавіші мрії, які лише можуть бути у хлопчика. Очей із нього не зводьте, дорогі. Думаю, з нього все й почнеться.

Ні, я ж кажу вам, поняття не маю... не зовсім. Але дивіться за тим малим. І залиштеся ще на трохи в місті, добре? Відчувається якась *неправильність*, і якщо щось станеться, було б непогано, якби був присутній якийсь свідок.

Я знаю того хлопця — того, що з велосипедом. Може, і ви знаєте. Браян його звати, забув прізвище. Батько встановлює сайдинг і двері в Оксфорд і Саут-Перісі, здається.

Ви за ним дивіться, кажу вам. За *всім* дивіться. Ви вже тут бували, але наближаються зміни.

Я знаю.

Відчуваю.

Наближається буря.

² *Tophet* — місцевість на півдні Єрусалима, у долині Гінном, де приносили в жертву дітей для бога Молоха.

³ *Knights of Columbus* — найбільша у світі братська католицька організація, заснована 1882 року.

⁴ *Daughters of Isabella* — духовна, соціальна й благодійна організація, заснована 1897 року як жіноча гілка «Лицарів Колумба».

⁵ *Steamboat Willie* (1928) — перший мультфільм, створений Волтом Діснеєм, у якому був персонаж Мікі-Маус.

⁶ *Peyton Place* (1957) — американська драма, дія якої відбувається в невеликому однойменному містечку в Новій Англії, в якому за тихим і мирним фасадом ховаються скандали, вбивства, самогубства й інцест.

⁷ *Carter's Little Liver Pills* — патентовані ліки, розроблені Семюелом Дж. Картером, які продавала компанія *Carter Products*. Аж до 1960-х років препарат був дуже популярним і розрекламованим, що й призвело до появи вищевказаного вислову.

⁸ Популярні в США 1960—1970-х років прикраси, виготовлені з термочутливих кристалів, які начебто змінюють колір відповідно до змін настрою людини, що їх носить, хоча насправді таким чином просто реагують на зміну температури.

⁹ *Rock-Ola* — марка музичних автоматів.

Розділ перший

1

У містечках відкриття нової крамниці — завжди неабияка новина. Браянові Раску це стільки не важило, як декому. Наприклад, його матері. Він часто чув, як вона обговорює цю тему («Це не плітки, в жодному разі», — пояснювала вона йому, бо пліткарство — брудна звичка, й вона таким не займається) телефоном зі своєю найкращою подругою Майрою Еванс протягом останнього десь місяця. Перші робітники прибули до старої будівлі, де раніше була «Нерухомість і страхування західного Мейну», одразу як школа знову відкрилась, і відтоді напружено там працювали. Ніхто особливо не знав, що вони там роблять: першим ділом робітники вставили велике вікно вітрини, а другим — повністю замилили його.

Через два тижні на вході з'явилася табличка, що висіла на нитці на прозорій пластиковій присосці.

НЕВДОВЗІ ВІДКРИТТЯ!

повідомляла табличка.

НЕОБХІДНІ РЕЧІ КРАМНИЦЯ НОВОГО ТИПУ *Ви не повірите власним очам!*

«Та то ще одна антикварка буде, — запевняла Браянова мати Майру. Кора Раск у той час лежала, відкинувшись на дивані, стискаючи в одній руці телефонну слухавку, а іншою закидаючи до рота вишні в шоколаді, й переглядала «Санта-Барбару» по телевізору. — Просто ще один антикварний магазин з купою підробних ранньоамериканських меблів і старими запліснявілими телефонами з індукторами. От побачиш».

Це було невдовзі після того, як встановили й замилили нову вітрину, і мама говорила з такою впевненістю, що Браян мав би відчути, що тему закрито. Але коли йшлося про його маму, тема ніколи не була

цілком закрита. Її домисли й гіпотези були такі ж нескінченні, як проблеми персонажів «Санта-Барбари» й «Загальної лікарні». Минулого тижня перший рядок на табличці на дверях змінився на:

ГРАНДІОЗНЕ ВІДКРИТТЯ 9 ЖОВТНЯ — ПРИХОДЬТЕ З ДРУЗЯМИ!

Браяна нова крамниця цікавила не так, як його матір (і деяких учителів, бо він чув, як вони обговорюють цю тему в учительській середньої школи Касл-Рока, коли була його черга носити туди пошту), але йому було одинадцять, а здорового одинадцятирічного хлопця завжди цікавить щось нове. Крім того, його захопила назва. «Необхідні речі» — що ж це насправді означає?

Він прочитав змінений перший рядок минулого вівторка, повертаючись додому зі школи. Післяполудневий період щовівторка тривав у нього довго. Браян народився із заячою губою, і хоча її хірургічно підрихтували, коли йому було сім років, хлопцеві все одно доводиться відвідувати логопедичні заняття. Усім, хто питав, він несхитно заявляв, що ненавидить ті заняття, але насправді було не так. Браян глибоко й безнадійно закохався в міс Реткліфф і цілий тиждень чекав на цей урок корекційної освіти. Вівторками навчання в школі тривало ніби цілу вічність, а останні дві години він завжди проводив з приємним відчуттям метеликів у животі.

На занятті було лише четверо ще дітей, і всі з інших районів міста. Браян цим тішився. Після години в одній кімнаті з міс Реткліфф він почувався надто піднесеним для товариства. Йому подобалося діставатися додому надвечір повільно, зазвичай штовхаючи велосипед, а не крутячи педалі, мріючи про неї, поки жовте й золоте листя опадало навколо нього у скошених променях жовтневого сонця.

Його шлях тягнувся вздовж трьох кварталів Мейн-стріт навпроти міської толоки, і дорогою він побачив табличку, що проголошувала грандіозне відкриття, притиснувся носом до скла дверей, сподіваючись побачити, що тепер на місці важких столів і промислово-жовтих стін після від'їзду агентів у справах нерухомості й страхування західного Мейну. Цікавість прогнала. На двері зсередини встановили ролети, опущені до самого низу. Браян спромігся розгледіти лише відображення власного обличчя і складених долонь.

У п'ятницю, четвертого, у щотижневій касл-рокській газеті «Дзвінок» з'явилося оголошення про нову крамницю. Повідомлення оточувала рамка з френзлями, а під друкованим текстом було зображення ангелів, що стояли спинами одне до одного й дмухали в довгі сурми. Насправді оголошення повідомляло про те ж, що й табличка на присосці: «Необхідні речі», відкриття о десятій ранку 9 жовтня, і, звісно, «Ви не повірите власним очам». Не було й натяку на те, що ж таке власник чи власники «Необхідних речей» збираються продавати.

Це вельми драгувало Кору Раск — аж їй довелося здійснити рідкісний дзвінок Майрі зранку в суботу.

— Та повірю я своїм очам, не треба ля-ля, — заявила вона, — коли побачу ті ліжка з *гратками*, що начебто *датовані вісімнадцятим століттям*, а насправді мають штамп «Рочестер, Нью-Йорк» на каркасі, і можна просто зігнути *голову* й побачити все це під прикрасами *покривала*, повірю я своїм очам, *без проблем*.

Майра щось відповіла, Кора послухала, вивуджуючи арахіс «Плентерз» із банки по одному-два й жваво наминаючи. Браян із молодшим братом Шоном сиділи на підлозі вітальні й дивилися мультфільми. Шон із головою занурився у світ смурфів, а Браян не те щоб зовсім облишив те товариство блакитних людей, але одним вухом дослухався до розмови.

— *Пра-ааально!* — вигукнула Кора Раск зі ще більшими переконаністю й наголосом, ніж зазвичай, коли Майра відпустила якусь особливо в'їдливу репліку. — Високі ціни й запліснявілі індукторні телефони!

Учора, в понеділок, Браян проїжджав центром міста одразу після школи, з друзями. Вони їхали на протилежному від нової крамниці боці вулиці, і хлопець побачив, що протягом дня хтось встановив темно-зелений навіс. Спереду білими літерами було виведено слова «НЕОБХІДНІ РЕЧІ». Поллі Чалмерз, власниця швейного ательє, стояла на тротуарі, тримаючи долоні на гарних вузьких стегнах, і дивилася на навіс із виразом ніби одночасного захоплення й зачудування.

Браян, який і сам трохи знався на навісах, також відзначив саме цей. То був єдиний *справжній* навіс на Мейн-стріт, і завдяки йому нова крамниця отримувала власний особливий вигляд. Слово «вишуканий» не належало до Браянового активного словника, але він одразу

зрозумів, що жодна крамниця в Касл-Року не схожа на цю. Завдяки навісу ця має вигляд наче з телесеріалу. До порівняння, «Вестерн Авто» навпроти здавалося зовсім немодним і селюцьким.

Коли він дістався додому, мама сиділа на дивані, дивилася «Санта-Барбару», їла кремове тістечко «Літтл-Деббі» й запивала дієтичною колою. Мама завжди пила дієтичні газованки під час перегляду денних серіалів. Браян не розумів для чого, зважаючи на те, що саме вона запиває, але вважав, що питати про це надто небезпечно. Це може навіть спричинити крики, а коли мама починає кричати, наймудріше рішення — шукати укриття.

— Привіт, ма! — озвався він, кидаючи книжки на кухонну поверхню й дістаючи з холодильника молоко. — Вгадай що? У нової крамниці тепер є навіс.

— Хто що завіз? — долинув її голос із вітальні.

Браян налив собі молока й підійшов до дверей.

— *Навіс*, — повторив він. — У нової крамниці в центрі.

Вона випрямилася на дивані, відшукала пульт і вимкнула звук. На екрані Ел із Корінн продовжили балакати про свої санта-барбарівські проблеми, сидячи у своєму улюбленому санта-барбарівському ресторані, але тепер про те, у чому ж полягають ці проблеми, можна було б дізнатися лише читаючи з губ.

— Що? — запитала вона. — У тих «Необхідних речах»?

— Ага, — відказав він і ковтнув молока.

— Не *сьорбай*, — зробила вона зауваження, пропихаючи в рот решту смаколика. — *Жахливий* звук. Скільки я тобі разів казала?

«Приблизно стільки ж, скільки говорила не базікати з повним ротом», — подумав Браян, проте змовчав. Стримувати язика він навчився ще з малого віку.

— Вибач, мамо.

— І який там навіс?

— Зелений.

— Пресований чи алюмінієвий?

Браян, чий батько працював комівояжером у компанії «Сайдинг і двері від Діка Перрі» у Саут-Перісі, точно знав, що вона має на увазі, але якби то був якийсь із *таких* навісів, він би його й не помітив.

Навісів з алюмінію й пресованого металу повно, де не плюнь.

У половини будинків Рока такі над вікнами.

— Ні такий, ні такий, — відповів він. — Навіс із тканини. З парусини, напевно. Виступає на вулицю, і під ним затінок. І круглий, отакий. — Браян вигнув руки (обережно, щоб не розлити молоко) півколом. — На краю написана назва. Реально, дуже крутий.

— Ну щоб я скисла!

Цією фразою Кора найчастіше висловлювала захоплення чи роздратування. Браян обережно відступив на крок назад, на випадок, якщо то було друге.

— Ма, як думаєш, що там буде? Може, ресторан?

— Не знаю, — відповіла вона й потягнулася до телефона «Принцеса»¹⁰ на журнальному столику. Їй довелося посунути кота Сквіблза, телепрограму й квартиру дієтичної коли, щоб дістати його. — Але звучить якось хитро.

— Мамо, а що означає «Необхідні речі»? Це ніби як...

— Браяне, не зараз, мама зайнята. У хлібниці є дівіл-доги¹¹, якщо хочеш, візьми собі. Але тільки один, бо зіпсуєш апетит перед вечерею. — Вона вже набирала Майру, і невдовзі вони з неабияким завзяттям обговорювали зелений навіс.

Браян, якому не хотілося дівіл-дога (він любив свою ма, дуже любив, але іноді від вигляду того, як вона поглинає їжу, втрачав апетит), сів за кухонним столом, розгорнув підручник з математики й почав розв'язувати задачі з домашнього завдання — він був розумним сумлінним хлопчиком, а математика — то єдине домашнє завдання, яке він не встиг зробити в школі. Методично переміщуючи десяткові розділювачі, а тоді ділячи, він слухав мамині репліки в розмові. Вона знов розповідала Майрі про те, що невдовзі у них чергова крамниця продаватиме старі смердючі пляшечки *парфумів* і фотографії чийхось мертвих *родичів*, і справді дуже прикро, що раз за разом повторюється те саме.

— Просто в дуже багатьох людей, — говорила Кора, — у житті єдине гасло: хапай гроші й тікай.

Коли вона говорила про навіс, то здавалося, ніби хтось навмисне спробував її образити й навдивовижу успішно виконав це завдання.

«Думаю, вона вважає, що хтось мав би їй розповісти, що ж усе це означає», — міркував Браян, поки олівець наполегливо рухався по паперу, переносячи й округлюючи. Так, саме так. Їй цікаво, це по-

перше. А ще вона розлючена, це по-друге. І таке поєднання ледь не вбиває її. Що ж, невдовзі вона дізнається. Коли це станеться, можливо, вона довірить Браянові ту велику таємницю. А якщо буде надто зайнята, він сам зможе дізнатися, просто дослухаючись до її денних розмов із Майрою.

Проте, як виявилось, Браян досить багато дізнався про «Необхідні речі» раніше за маму, Майру чи будь-яку іншу людину в Касл-Року.

2

Браян майже не їхав на велосипеді дорогою додому зі школи в переддень відкриття «Необхідних речей». Він занурився в тепле мріяння (про яке нізащо і нікому б не обмовився, навіть якби його катували розпеченим вугіллям чи щетинистими тарантулами), у якому запросив міс Реткліфф сходити з ним на ярмарок округу Касл, а вона погодилася.

«Дякую, Браяне, — каже міс Реткліфф, і Браян бачить дрібні сльози вдячності в кутиках блакитних очей — такого темного відтінку, що скидаються на штормове море. — Я останнім часом трохи... трохи сумую, знаєш. Розумієш, я втратила свого коханого».

«Я допоможу вам про нього забути, — відповідає Браян водночас грубим і ніжним голосом. — Якщо називатимете мене просто... Браєм».

«Дякую, — шепоче вона, а тоді, схилившись так близько, що він чує запах її парфуму — казковий дух польових квітів, — додає: — Дякую тобі... Браю. І якщо вже, принаймні на сьогодні, ми будемо просто дівчиною та хлопцем, а не вчителькою й учнем, можеш називати мене... Саллі».

Він бере її руку. Заглядає у вічі. «Я не просто хлопчик, — промовляє Браян. — Я можу допомогти забути про нього... Саллі».

Вона наче загіпнотизована цим несподіваним усвідомленням, цією несподіваною маскулінністю. Йому, можливо, лише одинадцять, думає вона, але він більший чоловік, ніж якийсь там Лестер! Її долоня стискає його. Їхні обличчя зближуються... зближуються...

«Ні, — шепоче вона, а її очі тепер так широко розплющені й так близько, що він ледь не тоне в них. — Не можна, Браю... це неправильно...»

«Усе правильно, маленька», — каже він і припадає своїми губами до її вуст.

Вона відсторонюється й за кілька секунд ніжно промовляє:

— Малий, блядь, дивися, де йдеш!

Браян, якого несподіваний вигук витрусив із мріяння, побачив, що суне просто перед пікапом Г'ю Пріста.

— Вибачте, містере Пріст, — відповів він, шалено червоніючи.

Г'ю Прісту тільки й дай приключку на когось визвіритися. Він працює у відділі Громадських робіт і має реноме найнестерпнішого падла Касл-Рока. Якби він почав вилазити зі свого авто, Браян би не довго думаючи заскочив на велосипед і гайнув по Мейн-стріт приблизно зі швидкістю світла. Він не був зацікавлений у тому, щоб провести найближчий місяць у лікарні лише тому, що марив поїздкою на ярмарок округу з міс Реткліфф.

Але Г'ю Пріст саме тримав пляшку пива в розвилці ніг, по радіо Генк Вільямс-молодший співав «На висоті й герметизований», тож йому було надто комфортно, щоб влаштовувати щось настільки радикальне, як-от до півсмерті відхерачити дитину в полудень вівторка.

— Баньки розлупи, — рикнув він, потягуючи з горла пляшки й змірюючи Браяна озлобленим поглядом, — бо наступного разу не спинятимусь. По дорозі тебе розкатаю. Лиш пискнути, як свиня, встигнеш.

Г'ю увімкнув зчеплення й рушив геть. Браян відчув скажений (і, на щастя, короточасний) потяг закричати «Щоб я скис!» йому в спину. Він дочекався, доки помаранчевий пікап дорожньої бригади поверне на Лінден-стріт, після чого пішов далі своєю дорогою. Мріяння про міс Реткліфф, проте, було зіпсовано. Г'ю Пріст повернув Браяна в реальність. Міс Реткліфф насправді не посварилася зі своїм нареченим Лестером Преттом, досі носить маленьку обручку з діамантом, досі водить його блакитний «мустанг», очікуючи, коли її авто повернеться з ремонту.

Браян бачив міс Реткліфф і містера Претта щойно минулого вечора, коли парочка розклеювала листівки «КОСТІ Й ДИЯВОЛ» на телефонних стовпах унизу Мейн-стріт разом із групкою інших людей. Проте, тільки-но вони закінчили, вулицю обійшли католики й знову все позривали. Певним чином це було смішно... але якби Браян був

плечистішим, він би все зробив, щоб захистити плакати, які міс Реткліфф наклеїла своїми благословенними руками.

Браян згадав її темно-сині очі, довгі ноги танцівниці й відчув похмурий подив, як завжди, коли усвідомлював, що настане січень і вона змінить миле Саллі Реткліфф на Саллі Претт, від звучання якого Браянові уявлялася товста жінка, що котиться вниз короткими твердими сходами.

«Ну, — думав він, переходячи на інший бік Мейн-стріт, — можливо, вона передумає. Це ж не щось неймовірне. Або, можливо, Лестер Претт потрапить в автокатастрофу, чи ослабне на пухлину в мозку, чи щось таке. Може навіть виявитися, що він нарколіга. Міс Реткліфф нізащо не вийде заміж за нарколігу».

Такі думки химерним чином заспокоювали Браяна, проте не ніяк не змінювали того, що Г'ю Пріст обірвав його мріяння, ледь воно наблизилося до апогею (у якому Браян цілується з міс Реткліфф і реально *торкається її правої груді* під час відвідин «Тунелю кохання» на ярмарку). Хоча це все одно досить навіжена ідея, щоб одинадцятирічний хлопчик брав свою вчительку на ярмарок округу. Міс Реткліфф гарна, але також і старша. Якось на занятті вона сказала, що в листопаді їй стукне двадцять чотири.

Тож Браян обережно згорнув своє мріяння по краях, ніби зачитаний до дір і дуже цінний документ, і сховав на полицю в закапелках розуму, де йому й місце. Він приготувався всістися на велосипед і проїхати решту шляху додому.

Проте саме в цю мить він проходив повз нову крамницю, і його увагу привернула табличка на дверях. У ній щось змінилося. Браян зупинився й глянув. Напис

ГРАНДІОЗНЕ ВІДКРИТТЯ 9 ЖОВТНЯ — ПРИХОДЬТЕ З ДРУЗЬМИ!

угорі зник. Натомість з'явилася невелика квадратна табличка з червоними літерами на білому тлі.

ВІДЧИНЕНО

було написано там, і
ВІДЧИНЕНО

— це був увесь текст. Браян стояв, тримаючи велосипед між ногами, витріщаючись, а серце застукало трохи сильніше.

«Ти ж не зайдеш?» — перепитав він себе. Ну, тобто, якщо тут дійсно відчинено на день раніше, ти ж не збираєшся заходити, правда?

«Чому б і ні?» — відповів Браян сам собі.

Ну... тому що вітрина досі замилена. Жалюзі на дверях опущено. Увійдеш всередину, і з тобою може будь-що трапитися. *Що завгодно.*

Звісно. Так, ніби власник — якийсь Норман Бейтс¹² чи ще бозна-хто, одягається в материн одяг і ріже клієнтів. *Пра-ааально.*

«Ну забудь, — сказала боязка частина розуму, але так, ніби вже знала, що програла в цій боротьбі. — *Щось із цим місцем не те.*»

А тоді Браян уявив, як розповідь матері. Просто так, недбало: «Між іншим, ма, знаєш оту нову крамницю, “Необхідні речі”? Так от, вона відкрилася на день раніше. Я зайшов туди, подивився, що і як».

Та в неї пальці переплетуться, так квапитиметься вимкнути пультом звук телевізора, ви мені повірте! Все-все захоче послухати!

Ця думка зборола Браяна. Він відігнув ніжку велосипеда, повільно ступив у затінок навісу — там, здавалося, градусів мінімум на десять холодніше — і підійшов до дверей «Необхідних речей».

Поклавши руку на старомодну латунну ручку, він раптом усвідомив, що табличка, мабуть, помилкова. Мабуть, вона там висить на завтра, її помилково повісили. Браян не чув ні звуку із-за опущених жалюзі — місце навіювало відчуття покинутості.

Та оскільки він зайшов уже так далеко, Браян спробував покрутити ручку... і та легко піддалася. Клямка клацнула, й двері «Необхідних речей» відчинилися.

3

Усередині було тьмяно, але не темно. Браян розгледів, що встановлено рейкові світильники (спеціалізація компанії «Сайдинг і двері від Діка Перрі»), і кілька з них світилися. Вони були націлені на скляні шафки, розставлені по всьому просторому приміщенні. Шафки стояли здебільшого порожні. Світильники позначали кілька об'єктів, які в шафках були.

Підлогу, яка за часів тутешньої «Нерухомості й страхування західного Мейну» була голим деревом, тепер укривав дорогий суцільний килим кольору бургундського вина. Стіни пофарбовані кольором ячної шкарлупи. Крізь замилену вітрину просочувалися тонкі промені білого, як і стіни, світла.

«Це ж усе одно помилка, — подумав Браян. — Ще навіть товар не завезли». Людина, яка помилково повісила табличку «ВІДЧИНЕНО», так само помилково залишила двері незамкненими. У цьому випадку ввічливо було б зачинити їх за собою, сісти на велосипед і котитися звідси.

Проте Браянові кортіло залишитися. Він, зрештою, дійсно роздивляється нутроці нової крамниці. Мама з ним аж до самого вечора пробазікає, як почує. Бісило лише те, що він не був упевнений, на що саме дивитися. Тут було кілька

(експонатів)

речей у шафках, і їх осявали світильники — мабуть, якийсь пробний асортимент, — але він не міг розібратися, що то. Проте міг із точністю сказати, чого тут немає: ґратчастих ліжок і запліснявілих індукторних телефонів.

— Ау? — непевним голосом озвався він, стоячи на вході. — Тут хтось є?

Він уже збирався взятися за ручку й зачинити двері, коли голос відповів:

— Я є.

Висока постать — яка спершу здавалася просто немисливо високою — вийшла з дверного отвору за однією з шафок. Одвірок було завішано темною оксамитовою завісою. Браян відчув короточасний спазм страху. А тоді промінь одного зі світильників упав чоловікові на обличчя, і страх утихомирився. Чоловік був старий, із дуже добрим обличчям. Він дивився на Браяна з цікавістю й утіхою.

— У вас були двері незамкнені, — почав Браян, — і я подумав...

— Ну звісно, незамкнені, — перебив високий чоловік. — Я вирішив відчинитися сьогодні вдень для певного... попереднього огляду. І ви — мій найперший клієнт. Заходьте, друже. Заходьте вільно й залиште трохи того щастя, яке з собою принесли!

Він усміхнувся й простягнув руку. Посмішка була заразлива. Браянові одразу ж сподобався господар «Необхідних речей». Йому

довелося переступити поріг і ввійти в крамницю, щоб поручкатися з високим чоловіком, що Браян без жодних вагань і вчинив. Двері за ним зачинилися самі, клацнула клямка. Браян цього не помітив. Його надто зайняло несподіване спостереження: очі у чоловіка були темно-блакитні — точно такі ж, як у міс Саллі Реткліфф. Вони запросто могли би бути батьком і донькою.

Хватка у чоловіка була міцна й упевнена, але не болюча. І все одно, щось у ній було неприємне. Щось... *гладеньке*. І якось надто тверде.

— Приємно познайомитися, — сказав Браян.

Темно-сині очі зімкнулися на його обличчі, ніби криті залізничні ліхтарі.

— І я також вельми радий нашому знайомству, — відповів високий чоловік, і саме так Браян Раск спізнався з власником «Необхідних речей», раніше за всіх у Касл-Року.

4

— Мене звать Ліленд Гонт, — представився високий чоловік. — А ваше ім'я?..

— Браян. Браян Раск.

— Чудово, містере Раск. А оскільки ви мій перший клієнт, думаю, можу запропонувати вам вельми особливу ціну на будь-який товар, що припаде вам до вподоби.

— Дуже дякую, — відповів Браян, — але не думаю, що зможу щось купити в такому місці, як ваше. Кишенькові гроші я отримую аж у п'ятницю, і... — Він знову з сумнівом окинув оком скляні шафки. — Ну, і як на те пішло, здається, у вас ще не весь товар виставлено.

Гонт усміхнувся. Криві зуби здавалися радше жовтими у тьмяному світлі, проте Браянові усмішка здалася все одно досить милою. Він знову відчув ледь не примус усміхнутись у відповідь.

— Так, — підтвердив Ліленд Гонт. — Ще не весь. Більша частина товару, як ви кажете, прибуде сьогодні ввечері. Але все одно, кілька цікавинок я вже виставив. Ви роззирніться, юний містере Раск. У будь-якому разі, мені було б цікаво дізнатися вашу думку... і, я так гадаю, у вас же є мама, правда? Звісно, є. Такий статечний молодий чоловік, як ви, ну точно не сирота. Слушно кажу?

Браян кивнув, не припиняючи всміхатися.

— Звісно. Ма зараз удома. — Раптом йому сяйнула ідея. — Може, ви б хотіли, щоб я її привів?

Але як тільки ці слова злетіли з язика, Браян пошкодував про це. Він не хоче приводити сюди маму. Завтра містер Ліленд Гонт належатиме всьому місту. Завтра мама разом із Майрою Еванс та іншими жінками Касл-Рока почнуть обмацувати його зусібіч. Браян припускав, що до кінця місяця містер Гонт уже не здаватиметься таким химерним і цікавим, та, бляха, може, й до кінця *тижня*, хоча зараз він саме *такий*, зараз він належить Браянові Раску й лише йому, тож хлопець хотів, щоб усе так і залишалось.

Тож він утішився, коли містер Гонт підніс угору долоню (пальці в нього були несказанно тонкі й несказанно довгі, а ще Браян помітив, що вказівний і середній мають однакову довжину) й похитав головою.

— Зовсім ні, — відказав він. — Це саме те, чого мені *не* хочеться. Вона ж, без сумніву, захоче привести якусь подругу, чи не так?

— Ага, — підтвердив Браян, згадуючи Майру.

— А може, й двох подруг чи трьох. Ні, так краще, Браяне... я можу звертатися до тебе на ім'я?

— Звичайно, — захоплено відповів Браян.

— Дякую. А ти називай мене містером Гонтом, оскільки я старший, хоча не обов'язково кращий. Згода?

— Так. — Браян не був певен, що містер Гонт мав на увазі, коли говорив про старших і кращих, але він просто *захопився* тим, як цей чоловік говорить. А його очі — це щось. Браян заледве міг відірвати від них погляд.

— Так, набагато краще. — Містер Гонт потер свої довгі долоні, від чого почувся шиплячий звук. Оце єдине, що не заганяло Браяна в захват. Звук, з яким містер Гонт потирав долоні, нагадував розлючену змію, яка тільки й роздумує, як когось укусити. — Розповіси мамі, а може, навіть і покажеш, що купив, якщо раптом щось спаде на думку...

Браян подумав, чи не пояснити містерові Гонту, що у нього всього загалом дев'яносто один цент у кишені, але передумав.

— ...а вона розповість подругам, а вони — *своїм* подругам... розумієш, Браяне? Ти станеш кращою рекламою, ніж *будь-яка* місцева газета! Це буде навіть краще, ніж якби я найняв тебе ходити по місту з рекламним щитом-бутербродом!

— Ну, якщо ви так кажете, — погодився Браян. Він навіть не уявляв собі, що таке щит-бутерброд, але мав певність, що носити щось подібне погодиться лише через свій труп. — *У принципі*, було б цікаво трохи подивитися. — Йому вистачило ввічливості не додавати «На той дріб'язок, що у вас є».

— То починай дивитися! — підбадьорив його містер Гонт, жестом указуючи на шафки. Браян помітив, що на ньому довга червона куртка з оксамиту. Подумав, що то, можливо, навіть куртка-смокінг, як в історіях про Шерлока Голмса, які він якось читав. Дуже гарна. — Не соромся, Браяне!

Браян повільно підійшов до шафки, що стояла найближче до дверей. Він зиркнув через плече, певен, що містер Гонт подасться одразу за ним, але той стояв собі біля дверей, роздивляючись хлопця з іронічним захватом. Виглядало так, наче він прочитав Браянові думки й виявив, наскільки йому не подобається, що власник крамниці може ходити за ним назирці, поки сам Браян роздивляється виставлені на продаж речі. Він думав, що більшість продавців бояться, що ти щось розіб'єш, чи поцупиш, чи те і те.

— Ти не поспішай, — промовив містер Гонт. — Покупки — це радощі, коли на них маємо вдосталь часу, Браяне, і справжній біль у споді, коли його немає.

— А ви звідкись із іншої країни? — запитав Браян. Йому було цікаво чути, як різні специфічні словечка проскакують у мовленні містера Гонта, як-от «слухно» чи «статечний». Браян згадав одного красюка, який вів «Театр шедеврів»¹³, що мама іноді дивилася, коли в телепрограмі було сказано, що там буде мелодрама.

— Я, — відповів Гонт, — з Акрона.

— Це в Англії?

— Це в Огайо, — похмуро поправив його Ліленд Гонт, а тоді знов оприявнив свої міцні нерівні зуби в сьйнистій посмішці.

Браянові ця репліка здалася смішною, як часто здавалися фрази з телесеріалів штибу «Будьмо»¹⁴. Взагалі, уся ця *ситуація* наганяла відчуття, ніби він забрів у серіал, трохи містичний, але насправді не загрозливий. Хлопець зайшовся сміхом.

На мить Браян схвилювався, чи містер Гонт не подумає, що він поводиться нечемно (мабуть, тому, що мама завжди звинувачувала

його в грубоцях, і в результаті Браянові почало маритися, ніби він живе в гігантському й майже невидимому павутинні соціального етикету), а тоді високий чоловік підійшов до нього ближче. Обое засміялися, і врешті-решт Браян не міг пригадати, коли востанне з такою приємністю проводив пообідній час.

— Іди-іди, подивися, — поквапив його містер Гонт, махаючи рукою. — Історіями пообмінюємося якомсь іншим разом, Браяне.

Тож Браян пішов дивитися. У найбільшій шафці було лише п'ять предметів, хоча в ній запросто могло би вміститися ще двадцять-тридцять. Там була люлька. А ще фотографія Елвіса Преслі з червоним шаликом і в білому комбінезоні з тигром на спині. Король (так його завжди називала мама) тримав мікрофон біля відкопаних губ. Третім предметом був фотоапарат «Полароїд». Четвертим — шматок відполірованого каменю з порожниною, заповненою кришталевими осколками. Вони чарівно ловили й відбивали промені світла згори. П'ятим предметом була дерев'яна скалка завбільшки з Браянів указівний палець.

Він показав на кристал.

— Це ж жеода, правильно?

— А ти, Браяне, хлопець ерудований. Саме це воно і є. Я для більшості своїх товарів маю таблички, але вони ще не розпаковані, як і більша частина асортименту. Щоб завтра відчинитися, доведеться попрацювати, як коняка. — Проте в голосі його не чулося ні краплі хвилювання, і, здавалося, він цілком охоче залишатиметься на місці.

— А оце що таке? — запитав Браян, указуючи на скалку.

Він вважав, що це справді дуже дивний набір товарів як на крамничку в маленькому місті. Йому одразу ж дуже сподобався Ліленд Гонт, але якщо решта його товарів схожі на ці, то він, на думку Браяна, недовго триматиме бізнес у Касл-Року. Якщо хочеш продавати речі на кшталт люльок, фотографій Короля й дерев'яних скалок, то Нью-Йорк — ось ідеальне місце для твоєї крамниці... принаймні так показують у кіно.

— О! — гукнув містер Гонт. — Оце річ дуже цікава! Я тобі покажу!

Він перетнув кімнату, обійшов шафку, дістав із кишені чималу в'язку ключів й вибрав один, майже не добираючи. Він відчинив шафку й обережно дістав з неї скалку.

— Дай руку, Браяне.

— Ой, та, напевно, краще не треба, — відповів Браян. Як уродженець штату, у якому туризм — найбільша галузь, він за своє життя побував у багатьох магазинах із сувенірами і бачив силу-силенну табличок із таким маленьким віршиком: «Приємно глядіти, / у руках тримати, / але як зламаєш, / готуй грошенята». Хлопець уявив перелякану реакцію матері, якщо він зламає скалку — чи що то таке, — а містер Гонт, уже не такий приязний, повідомить, що та коштує п'ятсот доларів.

— Та чому ні? — запитав містер Гонт, піднявши брови — хоча насправді то була лише одна куциста брова, що нерозривною лінією тягнулася над переніссям.

— Я просто не дуже акуратний.

— Маячня, — відповів містер Гонт. — Я незграбних хлопців за версту чую. А ти не *тієї* породи. — Він поклав скалку Браянові в долоню. Хлопець із певним подивом подивився на неї — він навіть не знав, що його долоня розкрита, доки не побачив на ній скалку.

І вона точно не *відчувалася* як скалка, радше як...

— Вона на дотик як камінь, — із сумнівом висловився він і підняв очі на містера Гонта.

— Одночасно як деревина і камінь, — уточнив містер Гонт. — Це скам'янілість.

— Скам'янілість, — зачудовано промовив Браян. Він уважно роздивився скалку, а тоді провів по ній пальцем. Вона була одночасно гладенька й шорстка. Якимсь чином це викликало не надто приємне відчуття. — Стара, мабуть.

— Їй більш ніж дві тисячі років, — поважно погодився містер Гонт.

— *Йонпересете!* — скрикнув Браян. Він підскочив і ледь не впустив скалку. Затиснув її в кулаці, щоб не впала на підлогу... і його одразу пройняло чудернацьке й спотворене відчуття. Раптом він відчув... що? Запаморочення? Ні. Не запаморочення, а *віддаленість*. Ніби якась його частина покинула тіло й полинула геть.

Він бачив, з яким інтересом і розвагою дивиться на нього містер Гонт і як очі в чоловіка раптом ніби вирости до розміру чайних блюдець. Проте відчуття дезорієнтації не лякало, а радше захоплювало і було точно приємнішим, ніж лискучість деревини, яку Браян досліджував пальцем.

— Заплющ очі! — запропонував містер Гонт. — Заплющ очі, Браяне, і скажи, що відчуваєш!

Браян підкорився й якусь мить не рухався, стояв із простягнутою рукою, в якій стискав скалку. Він не бачив, як верхня губа містера Гонта на мить задерлася, як у собаки, оголюючи великі криві зуби в гримасі чи то задоволення, чи то очікування. Браян туманно відчував якийсь рух — спіральний рух. Звук, швидкий і легкий: *тудут... тудут... тудут*. Він зрозумів, що то. Це...

— Човен! — у захваті скрикнув він, не розплющуючи очей. — Таке відчуття, ніби я на човні!

— Чи ж то справді¹⁵, — промовив містер Гонт, і для Браянового слуху голос його звучав неймовірно віддалено.

Відчуття посилилися. Тепер здавалося, ніби він здійснюється й опускається на довгих повільних хвилях. Браян чув віддалене квіління птахів, а ближче — звуки сили-силенної тварин: мукання корів, кукурікання півнів, низький агресивний рев дуже великої кішки — не зі злості, а радше від нудьги. У ту єдину мить він майже відчував під ногами деревину (частиною якої, без сумніву, колись була скалка) та знав, що взутий не в «конверси», а якісь сандалі, і...

А тоді воно почало зникати, зіщулюватися до маленької яскравої цятки, ніби на екрані телевізора, коли зникає живлення, доки зрештою не щезло зовсім. Браян розплющив очі, вражений і збуджений.

Кулак так міцно стиснувся навколо скалки, що йому дійсно знадобилося зусилля, щоб розтиснути пальці, а суглоби заскрипіли, наче іржаві дверні завіси.

— Ну й ну, — м'яко промовив він.

— Гарно, правда? — радісно запитав містер Гонт і забрав скалку з Браяна з руки з беземоційною вправністю лікаря, що висмикує скабку з плоті. Він повернув її на місце й ефектно замкнув шафку.

— Гарно, — погодився Браян довгим видихом, майже зітхнувши. Він зігнувся, щоб роздивитися скалку. Долоню досі поколювало в місці, де він тримав той предмет. Ті відчуття: здійснення і зниження палуби, гупання хвиль об корпус, відчуття дерева під ногами... усе це лишилося з ним, хоча Браян припускав (зі справжнім сумом), що воно забудеться, як забуваються сни.

— Ти знаєш історію про Ноя і ковчег? — поцікавився містер Гонт.

Браян звів брови. Він знав, що це біблійна історія, але під час недільних проповідей і четвергових вечірніх уроків Біблії мав звичку відключатися.

— Це той човен, який обійшов світ за вісімдесят днів? — уточнив він.

Містер Гонт знову розплився в усмішці.

— Щось таке, Браяне. Щось дуже схоже. Так от, ця скалка нібито з Ноевого ковчега. Звісно, я не можу казати, що вона справді звідти, бо люди подумують, що я шахрай, якого ще світ не носив. Зараз у світі тисяч із чотири людей намагаються продавати шматки дерева, заявляючи, що ті були частиною ковчега. І радше навіть *чотириста* тисяч, які впарюють уламки Животворного Хреста. Але я запевняю, що цьому понад дві тисячі років, бо його було датовано за вуглецем, і я можу гарантувати, що він зі Святої землі, хоча знайшли його на горі не Арарат, а Борам.

Більша частина цієї інформації пройшла повз Браяна, окрім одного значущого факту.

— Дві тисячі років, — видихнув він. — Вау! Ви точно знаєте?

— Цілком, — відповів містер Гонт. — У мене є сертифікат із Массачусетського технологічного інституту, де його було датовано за вуглецем, і звісно, цей документ іде в комплекті з покупкою. Але знаєш, я справді вірю в те, що ця річ *може* бути з ковчега. — Якусь мить він допитливо роздивлявся скалку, а тоді підняв свої запаморочливі блакитні очі на Браянові карі. Браяна той погляд знову прикував до місця. — Зрештою, гора Борам менш ніж за тридцять кілометрів навпрямки від гори Арарат, а в багатьох моментах історії світу, особливо коли їх поколіннями переповідають із вуст в уста, перш ніж записати на папері, робилися значні помилки, значніші за останнє місце спочинку човна, навіть такого великого. Правду кажу?

— Ага, — підтвердив Браян. — Звучить логічно.

— А крім того — ця скалка дарує дивні відчуття, коли її тримати в руках. Погоджувешся?

— Ще й як!

Містер Гонт усміхнувся й скуйовдив хлопцеві волосся, розсіюючи чари.

— Ти мені подобаєшся, Браяне. От якби всі мої клієнти були такими ж знаттелюбними, як ти. Якби світ жив таким ладом,

життя було б набагато простіше для такого скромного торговця, як оце я.

— За скільки... за скільки ви б могли продати таке? — запитав Браян. Він тицьнув на скалку не зовсім стійким пальцем. Лише тепер хлопець починав усвідомлювати, наскільки сильно на нього вплинула та подія. Це було схоже на те, коли тримаєш морську мушлю біля вуха й чуєш звуки океану... але в 3D і з «сенсерраундом». Йому палко хотілося, щоб містер Гонт дозволив йому потримати скалку ще раз, може, трішки довше, але не знав, як попросити, а сам містер Гонт не пропонував.

— Гм, дай подумати, — промовив містер Гонт, складаючи пірамідкою пальці під підборіддям і даруючи Браянові пустотливий погляд. — Коли ми говоримо про таку річ — і більшість інших речей, які я продаю, справді цікавих речей — це залежить від покупця. Від того, що *покупець* бажатиме заплатити. Що б ти бажав заплатити, Браяне?

— Не знаю, — відповів Браян, згадуючи той дев'яносто один цент у кишені, тоді проковтнув слину й випалив: — Купу грошей!

Містер Гонт закинув назад голову й щиро розсміявся. Браян помітив, що помилився де в чому. Коли він уперше прийшов, то подумав, що волосся в містера Гонта сиве. Тепер побачив, що воно сріблясте лише біля скронь. «Мабуть, він стояв під світильником», — подумав Браян.

— Ну, Браяне, це було дуже цікаво, але в мене дійсно купа роботи перед завтрашнім відкриттям о десятій, тому...

— Звичайно, — промовив Браян, якого з неба на землю опустили думки про хороші манери. — Я також мушу йти. Вибачте, що забрав так багато...

— Ні-ні-ні! Ти мене не зрозумів! — Містер Гонт поклав один зі своїх довгих пальців Браянові на передпліччя.

Браян руку відсунув. Він сподівався, що цей жест не здаватиметься неввічливим, але не міг нічого вчинити. Долоня містера Гонта була тверда, суха і чомусь неприємна. Вона, між іншим, нічим особливо не відрізнялася від того шматка скам'янілого дерева, нібито з Моєвого ковчега чи звідки. Проте містер Гонт був надто серйозний, щоб помітити той інстинктивний жест. Він відреагував так, наче то він, а не Браян учинив таке порушення норм етикету.

— Я просто подумав, що нам варто взятися до справи. Правду кажу, немає сенсу тобі дивитися на ту децицію інших речей, які я ще не розпакував, їх небагато, а ти побачив найцікавіші з тих, які вже виставлено. Проте я досить добре знаю свій асортимент, навіть без інвентарної відомості, і в мене може бути дещо, що тобі б хотілося. То що тобі б хотілося?

— Йомайо, — промовив Браян. Йому б хотілося тисяч речей, а в цьому і є частина проблеми — коли питання ставиться отак прямо, він не міг сказати, яку з тисячі йому хочеться найбільше.

— Про це краще не роздумувати надто глибоко, — порадив йому містер Гонт. Він говорив ліниво, проте очі, які уважно дивилися на Браянове обличчя, світилися енергією. — Я запитую: «Браяне Раску, чого тобі хочеться найбільше у світі в цю мить?» Яка твоя відповідь? Швидко!

— Сенді Коуфкса¹⁶, — швидко відповів Браян. Він не усвідомлював, що його долоня розкрита для скалки з Ноевого ковчега, доки не побачив її там, і так само не усвідомлював, що відповідь на запитання містера Гонта, доки не почув, як слова вириваються з рота. Але як тільки він їх почув, то знав, що слова цілком і повністю правильні.

5

— Сенді Коуфкса, — вдумливо повторив містер Гонт. — Як цікаво.

— Ну, не самого Сенді Коуфкса, — уточнив Браян, — а його бейсбольну картку.

— Від «Топпс» чи «Флір»¹⁷? — поцікавився містер Гонт.

Браян не йняв віри, що цей день може стати кращим, ніж уже є, але раптом так і сталося. Містер Гонт знається на бейсбольних картках так само, як на скалках і жеодах. Це фантастично, просто фантастично.

— «Топпс».

— Я так розумію, ти зацікавлений у його картці новачка, — з жалем промовив містер Гонт. — Не думаю, що можу тобі з цим допомогти, але...

— Ні, — перебив Браян. — Не з 1954-го. 1956-го. Таку мені хотілося б. У мене колекція бейсбольних карток 1956 року. Мене тато зтягнув

у це хобі. Це цікаво, і з того року лише декілька дійсно дорогі: Ел Кейлайн, Мел Парнелл, Рой Кемпанелла, оті хлопці. У мене вже більш ніж п'ятдесят штук. Включно з Елом Кейлайном. Він мені коштував тридцять вісім баксів. Я стільки газонів перекосив, щоб його дістати.

— Не сумніваюся, — усміхаючись, сказав містер Гонт.

— Ну, як я й казав, більшість карток 56-го не дуже дорогі — по п'ять доларів, сім, іноді десять. Але Сенді Коуфекс у доброму стані коштуватиме дев'яносто чи навіть сотню баксів. Він не був великою зіркою *того* року, але виявився чудовим гравцем, і це ще тоді, коли «Доджерс» були в Брукліні. Усі їх тоді називали «Жопошники». Принаймні так тато розповідає.

— Твій тато має рацію на всі двісті відсотків, — підтвердив містер Гонт. — І я маю дещо, що тебе ошчасливить, Браяне. Почекай тут.

Він подався назад через завішаний прохід і залишив Браяна стояти біля шафки зі скалкою і полароїдною фотографією Короля.

Браян ледь не витанцьовував, перестрибуючи з однієї ноги на іншу від надії й очікування. Проте наказав собі припинити бути таким додіком. Навіть якщо в містера Гонта і є картка Сенді Коуфекса, навіть якщо це картка «Топпс» із п'ятдесятих, вона, найпевніше, виявиться 55-го або 57-го року. Та й навіть якщо це буде 56-й? Що це дасть, якщо у нього менше долара в кишені?

«Але ж я можу подивитися, правда?» — подумав Браян.

Подивитися ж нічого не коштує, чи не так? Це була ще одна з улюблених фраз його мами.

З кімнати за завісою долинули звуки пересування коробок і глухі удари, коли їх клали на підлогу.

— Хвилинку, Браяне, — гукнув містер Гонт. Здається, він трохи засапався. — Тут десь точно має бути коробка з-під взуття...

— Та ви не обтяжуйтеся так через мене, містере Гонт! — гукнув у відповідь Браян, відчайдушно сподіваючись, що містер Гонт для цієї справи обтяжиться саме стільки, скільки потрібно.

— Можливо, та коробка ще в дорозі, — із сумнівом висловився містер Гонт.

У Браяна на душі похололо.

А тоді:

— Але я ж був упевнений... стій! Є! Ось вона!

Серце Браяна підскочило в грудях — ба більше, воно здійнялося в саме небо, де зробило задній кульбіт.

Містер Гонт повернувся із-за завіси. Волосся в нього було трохи розбурхане, а на вилозі куртки-смокінга виднілася пляма від пилу. У руках він тримав коробку, в якій раніше лежали кросівки «ейр джордан». Він поклав її на касову стійку й зняв кришку. Браян стояв біля його лівої руки й заглядав усередину. У коробці було повно бейсбольних карток, кожна в пластиковому конверті, як ті, що Браян купував у крамниці бейсбольних карток у Норт-Конвеї, штат Нью-Гемпшир.

— Я думав, тут буде інвентарна відомість, але не пощастило, — пояснив містер Гонт. — Усе одно, я досить добре собі уявляю, який у мене асортимент, як я й казав — це ключова річ у веденні бізнесу, якщо продаєш усього потрохи, — і я впевнений, що бачив...

Він не закінчив і почав шпарко перебирати картки.

Браян бачив, як вони мелькотять, і боявся хоч слово промовити від захвату. У місцевій крамниці була колекція старих карток, яку тато характеризував як «десь на рівні ятки на сільському ярмарку», але вміст усієї тієї крамниці й близько не йшов до порівняння зі скарбами, складеними в цій одній коробці з-під кросівок. Там були картки від жувального тютюну з Таєм Коббом і Паєм Трейнором. Картки від сигарет із зображеннями Бейба Рута, Дома Дімажіо, Здоровила Джорджа Келлера і навіть Гайрама Діссена, однорукого пітчера, який кидав м'ячі за «Вайт Сокс» у сорокових. «ЗЕЛЕНЬ ЛАКІ СТРАЙК ПІШЛА НА ВІЙНУ!»¹⁸ — писалося на багатьох сигаретних картках. А тоді мигцем промайнуло широке серйозне обличчя над піттсбурзькою уніформою...

— Господи, там є Гонус Вегнер? — видихнув Браян. Серце в нього ніби обернулося на маленьку пташку, яка застрягла в горлі й тепер тріпотіла там, у пастці. — Це ж найрідкісніша бейсбольна картка у *всесвіті!*

— Так-так, — недбало промовив містер Гонт. Довгі пальці швидко пробігали по картках, обличчях з іншої ери, ув'язнених у прозорі пластикові покриття, чоловіків, які лупили по «пілюлі», шпурляли «яблуко» та прикривали бази, героїв великої минулої епохи, епохи, про яку хлопці ще леліють радісні й жваві мрії. — Усього потрохи, у цьому й полягає успішний бізнес, Браяне. Розмаїття, задоволення, захват,

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ